

Proč se velryby vrhají na pláž? Dochází nyní k tomuto jevu častěji?

Darlene Ketten, neuroetholožka v Oceánografickém ústavu Woods Hole, nám předkládá vysvětlení:

Často používám analogii s autonehodou: srážku může způsobit řada příčin, ale vždy vás dovedou ke stejnému výsledku.

Můžeme příčinu velrybích nálezů na pláži jen v padesáti procentech všech případů. U těch je někdy příčina zřejmá, například když srážka s lodí způsobí zvířeti zlomeniny a otevřené rány. V severovýchodní části Spojených států jsou častými důvody pneumonie a zranění po bouřích. Často vidíme i jiná zranění, například po žraločím útoku, nebo dokonce po útoku jedinců stejného druhu. Za mnoho případů mohou jak toxiny vyráběné člověkem tak přírodní jedy, například neurotoxiny z řas. Uvažuje se i o vlivu anomálií magnetických polí a tsunami.

Některé z nejpodivuhodnějších případů pramení z nemocí a vrozených podmínek. Vidíme parazity a patologické jevy mnohem krutější než u domácích zvířat. Je s podivem, že postižení jedinci v takových podmínkách vůbec mohou tak dlouho vydržet.

Vojenské sonary zcela jasně přispěly k nedávným případům vorvaňcovitých, ale není žádný důkaz toho, že by sonarem byly zasaženy všechny velryby. Je zajímavé, že na sonary jsou citliví jen vorvaňcovití, a to ještě jen v některých oblastech – což dává naději, že alespoň tento problém se podaří brzy vyřešit.

Pak máme případy, kde nemůžeme dát jedinou jasnou odpověď. K jejich vyřešení se nyní nasazují diagnostické techniky, užívané v humánní medicíně, jako jsou CT a MRI skenování a molekulární studie.

Velrybí nálezdy na pláži známe už od doby Aristotela; z toho vyplývá, že většina z nich je zcela přirozeným jevem. Tím vystává otázka: Pokud trváte na tom, že velrybu vrátíte do moře, neškodíte populaci? Pokud je zvíře nemocné, co vlastně děláme

vzhledem k jeho populačnímu zdroji? Nemyslím, že bychom neměli zvířatům pomáhat, pokud můžeme, ale samo toto téma stojí za úvahu.

Co dělat?

Na druhé straně, pokud lidská činnost působí úhyny velryb na pláži, měli bychom o tom vědět a rozhodnout se, co uděláme s emisemi znečišťujících látek, lodními trasami a hlukem. Přispíváme nějakým způsobem ke zhoršování zdraví kritických populací, například severního druhu velryby, který čítá méně než 400 jedinců? Máme jistě více zpráv o velrybách vrhajících se na pláž, a nyní se lidé ptají: je skutečně více těchto případů, nebo se o nich v určitých oblastech více dozvídáme?

Někdy je bez ohledu na příčinu velrybího nálezdy na pláž jedinou možností dopřát zvířatům milosrdnou smrt – jako v květnu minulého roku, když kosatky vyplavené na souš poblíž Kapského města v Jižní Africe vzdorovaly úsilí o dopravení zpět do moře. Představte si, jak v zimních podmínkách bojujete,

abyste dostali tato zvířata zpět do moře. Pokud například zanesete písek nebo vodu do jejich nozder, má to stejný účinek, jako by se vám do nosu dostala voda. Pokud dostanete zvíře zpět do vody a ono tam plave, ale slábne a vrací se dvakrát či třikrát ke břehu, je třeba rozhodnout, zda může přežít, nebo zda by trpělo, a v druhém případě musí veterinář humánně ukončit jeho život. ■

VELRYBY NA PLÁŽI u Kapského města, Jižní Afrika